

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 . 50 .
Negyedévre . . . . . 2 . 50 .
Egy hónapra . . . . . 1 . 50 .
Egyes szám ára 4 kr.

Feljelős szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábon petít sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többszöri hirdetések alkú szerint jutányos áron vételnek fel. Bélyegdíj minden külön bejelölésért 30 kr.

A vidéki kereskedők védelme.

— A fővárosi vigéczek áradása ellen. —
Debreczen, máj. 31.

A vigéczekről sok rossz vicczet mondtak már, pedig nem is igen helyén való dolog erre a társadalmi osztályra vicczetet faragni, még jókat sem. Egy hasznos és szükséges társadalmi osztály az, mely sok fáradsággal és kevés elismeréssel keresi meg a maga mindennapi vendéglői sülijét és trabukóját, oly sok fáradsággal és kevés elismeréssel, hogy ahhoz csak az ujságíró sorsa fogható. A kenyérkeresés e nehézségei aztán kifejlesztették a vigéczek ügyességét úgy, hogy az már a felek becsapásában érte el a tökéletesedés tetőpontját. S ha nem is csufoljuk a derék vigéczeket, de azt lehetetlen róluk eltagadni, hogy tömérdék visszaélést követnek el az országban. Kivált a szegény, együgyű nép körében, melynek a fejét elcsavarják az elegáns iparlovagok, akik oly mesterei az ékes-szólásnak, hogy még egy szabót is rábeszélnek arra, hogy neki a mesterségéhez cséplőgépre van szüksége. Tömérdék per keletkezik a vigéczek visszaélései folytán, a gyárosok ellen, kik rossz portékát adtak s a nép ellen, mely a megrendelést nem bírja fizetni.

A kereskedelmi miniszter ezeknek a visszaéléseknek akarja most véget vetni amikor törvényjavaslatot dolgoztatott ki, mely az ipartörvény 50 szakaszának

módosításával el akarja tiltani a megrendeléseknek magánosoknál való gyűjtését. Ha a törvényjavaslatból törvény lesz, amiben nem akarunk kételkedni, akkor a nagy fővárosi és külföldi czégek nem árasztják el az országot a vigéczeikkel, hogy minden áron megrendeléseket gyűjtsenek és a nép bajait szaporítsák. Természetes, hogy az a készülő intézkedés nem tetszik a budapesti nagy czégeknek, kik keserves panaszzsal járultak most a kereskedelmi miniszter elé, hogy ez a törvényjavaslat rájuk rendkívül sérelmes, hogy az megölje a szabad kereskedelmi versenyt. A miniszter örvendetes szilárdságot tanúsított a küldöttséggel szemben, mely nem a legjobb reménységgel távozott színe elől.

De még a fővárosi nagykereskedők a javaslat ellen küzdenek, a vidék fölismerte maga érdekét és a mellett agít, hogy a javaslat törvényerőre emelkedjék, mert az ő érdekeiket sérti, ha a fővárosi kereskedők utazói magánosoknál is gyűjthetnek megrendelést. A vidéki kereskedők e mozgalmát a veszprémi kereskedők társulata indította meg, memorandumot küldve a város országgyűlési képviselőjének, melyben arra kéri, hogy az országgyűlésen is hasson oda, hogy a javaslat törvényerőre emelkedjék, még pedig ne is a mai formájában, hanem úgy, hogy az utazó még előzetes írásbeli felhívásra se kereshessen fel magánosokat, hanem teljesen el legyen tiltva a magánemberektől való megrendelések

gyűjtésétől. A kereskedelmi és iparkamara is hasonló akciókat indítottak a kamarák körében, amihez már csatlakoztak is a vidéki kereskedelmi érdekek őrei.

Mi a vidék ez akcióját rendkívül fontosnak és szükségesnek tartjuk, mert nemcsak a szegény népet kell a tömérdék becsapástól, szédeltéstől, károsodástól megmenteni: de meg kell szabadítani a veszedelmes, egészségtelen, tisztességtelen konkurrencziától a vidéki kereskedőket is. A vidéki értelmiség e derék, kiváló osztálya, mely nemzeti szempontból is hivatást teljesít, nagyobb, mint a fővárosi, úgy is tenger bajjal küzd és már-már a tönk szélén van. A kereskedői osztály köréből nem hallunk egyebet, csak panaszt az üzlettelenség, a megélhetési küzdelmek miatt. Az állam és társadalom nagy terheket ró ez osztályra, méltányos, hogy könnyítsen is a helyzetén, ahol lehet. Mert a fővárosi nagy czégek Isten segítségével csak elboldogulnak valahogy, ha a vidéki boltok elől nem szedik is el a vevőket, de az a kis vidéki boltos nem küldheti az ő vigéczeit a fővárosi nagykereskedő területére orvvadászatra. A fővárosi kereskedelme ugyanis aránytalanul fejlett a vidék fölött, már pedig a vidék is létezik és fuldokolva kiabál segítségért!

A vigéczek érdemes testületét tehát becsüljük meg, csak a szárnyaikat nyirbáljuk meg egy kissé.

Egy kereskedő.

Lázás szemmel az éjben.

(Egy szegény ifju vallomása.)

»Debreczen« tárczája.

Írta: Krudy Gyula.

Valami fásult és bus közönynyel írom meg önnek, hogy többé nem szeretem a tisztességes asszonyokat, a tiszta lányokat, a kik ártatlanságokkal úgy pávaskodnak, hogy az szinte kihívó; életemnek és ifjuságomnak az a korszaka, a mit a muzsikusz lányok és a kasszabeli tündérek körében tartottam és a mely korszakot a maítól huszonnégy hónap választ el, a mit egy jó kis leány ölébe hajtvam fejem, álmotam, a kinek áldott leány sejmehajának minden szála, kicsi kezének minden kis körme, a melyekkel sokszor érintkeztem, ha a muzsiusz lányok eszembe jutottak és gyorsan megőszültem ama huszonnégy hónap alatt, az a korszak mintha visszatért volna.

Huszonnégy hónapig semmit sem csináltam ma ismét estve ebredék es reggel lefekszem . . . ő, a »rossz nő«, a mint a muzsikusz hölgyeket és társnőiket ama jó kis leány emlegette, a »rossz nő« kinyujtották felém karjaikat, elragadták, elvonszolták és karjaikba zárva tartanak keblükhöz szorítva — semmit sem hallók, semmit sem látok, odakünn tán nappal van, vagy mi; tán az emberek dolgaik

után jarkálnak és a derék férfiak feleségek mellett ülnek; tán a barátaim, a kike a huszonnégy hónap alatt szert tettem, várnak és estve szomorúan mennek haza, mert nem jövök, de én akkor felnyitom a szemem és elindulok az éjben és megkeresem az új barátomat, régi barátomat, Benczit, a ki épen úgy vonaglik a rossz nők karjaiban, mint én és vigan szorítja meg a kezem:

— Azt hiszem már, hogy az ellenséges tábor elragadt.

Soká jöttél, — mondja és világos kék, — az élvezetekben olbágyadt szemei felragyognak.

Az ellenséges tábor a nappali világ és az a jó kis leány, a ki huszonnégy hónapig arra szoktatott, hogy reggel felbredjenek és nappal dolgozom, a mint Benczi mondja: »szürke polgárt faragott belőled, spiszbürgert, tán pénzt is raktál a takarékpénztárba?

Mert azok a nők, a kik nem pávaskodnak a tisztességgükkel, jelentékenyen szebbek jelentékenyen kedvesebbek a többiekénél. Valami csudálatos az a varázs, a mi lényüket körül fogja és illattal tölti el minden szavukat.

A varázs ott kezdődik, hogy tudjuk felölük, hogy nem pávak, és nem ártatlanságukkal kérkednek: hódításukat kedvességükre behizelgel lényükre alapítják. És nagyon szépen tudnak öltözködni: jelentékenyen szebben mint a polgári nők, és a ruhájuk, a ezaló

szoknyájuk oly rejtelmesen suhog, hogy a kedves vágyak, mint fürgeteg tamadnak fel . . . A bün varazsa ez, a romlottság varazsa. Keblükhöz szorították e fejem, és a szemem behunyorom!

O mi édes és buja a bünnek illata, ő, milyen meleg és forró az asszonyi test, a melyben az édes gondolatokat nem fekezik körülmenyek, a férjek és egyebek! . . .

A rózsakelyhebe parfümöt szórunk, a szicíliai borba mézet szórunk. Legyen minden nagyon édes.

Hogy megérthesse ön ezeket a dolgokat, el kell mondani, hogy volt egy ifju, ki nagyon sokat forgolódott éjjel a világban, és mikor már nagyon szomorú lett, szegény és beteg, szegény akkor találkozott egy kis leánnyal — az ellenséges táborból — a ki megsajnálta az ifjút.

Megsajnálta és kis szívével megszerette. Az ifju, szegény beteg volt és szomorú ugyan, de miután ama muzsikusz lányokon és társnőin kívül soha semmiféle másféle nőről tudomása nem volt, ördözi mosollyal közeledett a leánykához, és forró szavakat sugdosott a fülébe. A kis leány azonban nem tartozott a muzsikusz ölgyek közzé, és az ifjunak választani kellett az élet között, a melyet eddig élt, és azon élet között, a melyet az ellenséges táborbeliek folytataak.

Debreczen, május 31.

A delegáció ülése. A delegációk ma befejezték érdemleges tárgyalásaikat. A magyar delegáció harmadik olvasásában tegnap hitelesítette tegnap hozott határozatait, az osztrák delegáció pedig letárgyalta még hátralevő passzusát, közte a bosnyák költségvetést, — melyhez Bulat (dalmat) és Slama (cseh szölk) hozta. Mindketten az ismert serelmekkel foglalkoztak. Ezekre felelt Kállay Béni közös pénzügyminiszter, biztosítván az osztrák delegációt arról, hogy Boszniában minden csupa gyönyörűlet.

A bosnyákok kihallgatása. A Budapestben idős bosnyák küldötségek felkérték Visontai Somát, hogy eszközöljön ki egy kihallgatást Széll Kálmán magyar miniszterelnoknél. Visontai Soma e tekintetben tárgyalta Széll Kálmánnal, ki azonban nem mutatkozott hajlandónak a bosnyák küldötséget fogadni. A miniszterelnök azzal indokolta válaszával, hogy a bosnyákok ügyében a király már döntött s így ő nem tartja magát illetékesnek, hogy abba beleavatkozzék.

Pártgyűlés Zentán. A zenai függetlenségi és 48-as párt pünkösdi hétfőjén szervezködő gyűlést tart, a melyre meghívta az országos pártvezetőséget is. E meghívás folytán Bartha Miklós pártelnök több képviselő és párttag kíséretében pünkösdi vasárnap délután Zentára érkezik.

Az osztrák politikai helyzet. — A keddi és tegnapi nap folyamán a Budapestben idős osztrák delegátusok közt tanácskozás volt a parlament munkakepesítése tárgyában. Ezek a tárgyalások két irányban haladtak. A lengyelek és németek ugyanis a napirend-többség érdekeiben foglaltak állást, a Dipauli-csoport azonban ezt az akcióit teljesen hiábavalónak mondja, és úgy vélekedik hogy a cseh követelések elfogadhatók és hogy e cél elérése érdekében sokkal praktikusabb volna a csehekkel egyezkedni, továbbá azt a nézetet vallják, hogy a házszabályok megváltoztatása nélkül az obstrukció leküzdésére nincs kihatás más föltételek alatt e csoport a napirend-többséghez alig fog hozzájárulni.

A bécsi kormányhoz közel álló körökben az a vélemény, hogy a kormányt a politikai pártok közt megnyilatkozó nézeteltérések igen megintattak. És mint politikai körökből ki szivárog, mindinkább felszínre kerül az a terv

hogy a házat több napi meddő tárgyalás után hazaküldik s azután feloszlatják.

Bécsi politikai körökben továbbá az bírlék, hogy az új Ház tevékenysége ne szorítottassék meg mindjárt és hogy az egy új nyelvtörvényjavaslatot vegyen tárgyalás alá. Ez a nyelvtörvény a jelenleg tárgyalás alatt levő törvényjavaslatnál annyiban különböznék, hogy abban a német közvevítő nyelv az államhatóságokra vonatkozólag is kötelezővé tétetnék. Eziránt egy kiváló politikus így nyilatkozott:

— Nemcsak e pártoknak, hanem az államnak is be kell jelenteni igényeit a nyelvkérdés szabályozásánál, az államé az általános vita, a párté a részletes vita. Javorsky és társai minden látszat szerint nagyon erőlyesen dolgoznak a napirend-többség leterítése érdekében. Javorsky azt mondta: Junius 6-án tudnom kell, hogyan állók. Az urakóának a tegnapi delegációsülésen ebeden Stürk delegátushoz intézett szavai bizonyára még serkentik ebben a ténykedésükben.

A német baloldó-párt a politikai helyzet tárgyalása czéljából június 5-én a baloldali klubelnökök pedig június hó 6-án konferenciának.

KÜLFÖLD

Kína felől komoly veszedelem kezd fenyegetni a világot. És ez a veszedelem igen messzire menő bonyodalmat okozhat. Az úgy nevezett «boxerek» mozgalmában bámulatos erő rejlik, a mely adott alkalommal nemcsak a külföldieknek fenyegetésében, nemcsak az ő gazdasági vállalkozásaik megzavarásában nyilvánulhat, hanem ezzel összeköttetésben a dinasztia, vagy legalább a császárné ellen is fordulhat. Különösen fontos az, hogy ez a népszerű, a Pekingben uralkodó kormányzati rendszer ellen, irányuló reakció nem a déli részben tör ki mindnagyobb erővel, mint az pár évvel ezelőtt a Taiping felkelésnél történt hanem épp az északi részben és a fővárosnak közvetlen közelében, a mely már veszelelyeztettnék látszik. A boxerek följújtottak és elpusztítottak a Lmliho állomás, a mely 29 mertföldre van Pekingtől. Fölzakítottak a vasuti vonalat, elpusztítottak nagy mennyiségű vasuti kocsit és meggyilkoltak több kínai alkalmazottat. És mint az újabb táviratok jelentik a boxerek fölkelese még egyre terje-

dőben van. Az angolok és a belgák kiűritették Fengtait, a hová tegnapra várták a boxereket, kik Peking felé voltak vonulandók. Vasuti vonat szállította a menekülőket Tientsinig. A vasuti forgalom Peking és Tientsin között tegnap óta szünetel. A Newark nevű amerikai czirkálóhajó és egy francia hadihajó Taku elé érkezett.

A mint a dolgok állanak ma, az idegen hatalmak aligha varhatnak arra tovább, hogy a kínai kormánynak sikerül saját erejéből gondoskodnia Pekingnek és a külföldieknek biztosításáról, — hanem katonai segítséget kell alattvalóik védelmére ideküldeniök és a legmesszebb menő intézkedéseket kell megtenniök, hogy a messze keleten a föld fel ne homoljék és egész Ázsiát lángbaborító veszedelem ne keletkezzék.

Az iparososztály bajai.

(Kr.) Országszerte felhangzik a panasz hogy a magyar iparos helyzete tarthatatlan és hogy hazánkban a mesz embernek tisztességesen megélni majdome lehetetlen.

Ha a tényleges állapotokat vizsgáljuk, akkor oda jutunk, hogy a panasz nem éppen indokolatlan, mert barmerre nézünk, a régi jómódu iparososztályt igen megrikulva találjuk. Ha itt-ott akad is egy-két módosabb iparos, az vagyonát részint tehetsége és vasszorgalommal párosult takarékoságának köszönheti vagy szüleitől örökölte azt.

Azonban a néhány jómódu emberrel szemben óriási azoknak a száma, a kik napról-napra, véres verejtekkel dolgoznak a betető falatért és csak nagy szűkölködések között képesek magukat és családjukat fentartani, elannyira, hogy szinte szánalom fogja el az embert, ha látja, hogy ezen szegény emberek minden igyekezetük dacára sem bírnak zöld ágra vergődni.

Kutatva e bajnak főokát, úgy találjuk, hogy a hiba egyrészt ugyan iparrendszerünkben, másrészt azonban iparosainkban magukban található fel.

Azt is megengedjük, hogy a gyári nagyiparnak is van része kisiparosaink elszegényedésében, habár a gyáripar csak egyes iparágakra nézve van kártékony hatással, a melyek közül többet teljesen megis semmisített, de magára az iparososztályra nézve általában

Az ifju váaszolt, mert beteg és szomorú volt, szegény, váaszolt, és atesapott az ellenséghez. Benczi, barátja, egyedül maradt, és mindig szegyekezve bujdosott, azon a helyeken, a hol mindenki megkérdezte tőle az éji világból: «hol van barátja?», hová lett barátja, akivel oly elválhatatlanok voltak, mint Castor és Pollux?

Benczi a cserbenhagyott, szomorúan mondta, hogy már mindennek vége, vége mindennek, ifju barátja pénzt gyűjt és a lakarek penztarba kamatra helyezi el azt. Az ifju pedig a kis leány ifjuja, pompásan érezte magát, és néhány hónap múlva erős kifakadásokkal illette azokat a léha népeket, a kik átalusszák a jó Isten drága napját, így: — a jó Isten drága napját a kik átalusszák.

Huszonkét hónap elmúlt. Az ifjú meggyógyult a leánya mellett és már az esküvő napja is kitűzött, mikor jöttek éjvilág női és elragadtak a fiut.

Elragadtak és karjaikba zárták. — És megbocsájtottak a multat. Benczi vacsorát rendezett és ott pezsgő bontottak.

— Mi hír az ellenséges táborban! — kérde Benczi vacsora közben es kékes nyelvével szűrcsölte az aranyszínű folyadékot.

Az ifju felelni nem tudott erre. O egyszerre minden elmaradt háta megett, a szürke dolgos tisztességes világ, a hol az emberek mint nemesek serénykednek, az asszonyok jó gyermekeket szülnék és erkölcsök melyek és meghatók Benci felemelte a poharat, kocziott és felkiatott:

— Az új beteg életre. Az Éjre! A Szerelmre! A Nőre!

Az önvallomásokot azzal kezdtem, hogy utalom a tisztességes nőket. Benczi is utálja őket és Benczi nagy hatással tudja nézeteit előadni.

Kissé kopaszodó szöke fejét előrehajtja és borotvált friss, üde arcán, a mit meghagyta neki az éjek, bűnös mosoly terüszet a mit beszél:

— Látod, mi jó barátok voltunk mindig. Nehéz perczeink is voltak együtt; ha a pénzünket elköltöttük, busultunk addig, míg új pénzre szert tettünk és újra belépbettünk az életbe; de mindig jóbarátok voltunk. mert a bűnnek és a romlottságnak éltünk: nekünk az volt a szenvedélyünk: a dal, a zene, a bor, a nő, a mint más emberek, a kik az ellenséges táborban sűrűn találhatók: — szenvedélyük a munka — és a vagyongyűjtés.

Szenvedély mind a kettő meg kell bocsájtani a szenvedélyt. És én mondhatom neked, hogy sokszor tépelődöm most és tépelődtem mindig önmagam felett, te fölöttem: miért szeretjük mi az éjt, miért élünk egyedül a hangulatainknak, mulatságos ötleteinknek amelyekre oly szivből kaczagunk, mint a színi előadáson.

Miért érzek én kéjes gyönyörűséget, a mikor megfogom az agyamban valami bizarr kedves ötlet, a mit nyomban kimondok, a nélkül, hogy értékesíteném, mint mások értékesítik az ötleteiket. Miért tudnak élni mások, miért nem tudok én? A világ zajong, zug, forrong körülöttem és én nem veszek részt az akcióban, hanem félrehúzódva bevarom a nyugalom idejét az éjszakát és akkor kibuvok,

hogy letépjem azokat a viragoka, a miket találok . . . hogy . . .

Benczi i két szenvedéyesen szomorú lett, mint mindig ez a vidám fiu, a mikor az aranyarga borból ivott; a mit én annak tulajdonítok, hogy a finom gyöngyök frisebb serkenésre kenyszerítik véret és óhajtaná az akcióit, a mozgalmát, a munkát; — ó, miért nem lehet pezsgőt inni korán reggel Benczinek! — Mi jó barátok vagyunk és leszünk egymás előtt. O ha Benczi tudná, hogy benem mennyire ugatnak néha az éhség komondorai, a munka után való éhség, a tiszta élet után való éhség, a jószág és nemesség után való éhség marczangol! Ó nevetne egyet és vidám ötletet mondana, a mire mindent elfelejténék.

De most a régi korbely vagyok és az is maradvok: mint a vén ember, ha ifjukori szerelmét feltalálta ifjonez kópájában, beleszerettem az első szerelmembe. Különösen szerettem, ha a zongora szól és rövidruhás lányok énekelnek. Le a tisztességgel, Vesszen a polgári világ!

A lumpok tort ülnek és halavány, fonynyatag kaméliákból fonjanak koszorút a fejemre Jó Paean, — másodszor is kiáltatok Jó Paean! Folyjon a bor és a szabad szerelem Diogénésze az én Benczi barátom aljon fel az üres hordóra és fejtegeesse eszméit, a fölséges eszméket, hogy minden szép nőt megcököljunk, minden kelyhet kiűritsünk, minden szép és mulatságos gondolatunkat dalba formáljuk ajkunk, mert a bezárt kapun kívül prémes bundájában tagyoskodik a mogorva idegen és kasza van a vállán. Az

csak annyiban van befolyással, a mennyiben egyeseknek a foglalkozáskörét sokszor megváltoztatja, avagy más tere utatja.

A hiba mindenesetre az előbb említett két dologban található fel.

Hibás az iparrendszerünk, a mely megengedi, hogy az oly egyén, a ki iparra bir képesítéssel, hogy az más ipart is űzhessen. Például, egy kis tanult borbély nyithat szabó, vagy csizmadia-üzlelet, esetleg ráadhatja fejét a harangöntésre is, csak iparigazolványt kell váltania.

Az iparszabadság folytán aztán eláll az az anomália, hogy azok, a kik mesterségüket alaposan megtanulták, e hivatalban egyének által igen gyakran háttérbe szorítottak sőt a szabad verseny folytán egészen el is nyomtatnak.

De sok hiba van magukban az iparosokban is, mely az általános elszegényedést vonja maga után.

Mert vegyük csak vizsgálóra a helyzetet. Az iparostanonc 3—4 évi tanoncokodás után, — mely idő alatt inkább csak házimunkát végzett és nem a mesterséget tanulta meg, — megszabadult. Ekkor azt hiszi magáról, hogy ő valaki. Mesterének utmutatásait csak ritkán fogadja el, nincs benne semmi ambíció, semmi nemesebb törekvés arra, hogy a közönséges munkásnál föltre vigye; nem szerez tapasztalatokat, hanem pár hónapi vagy pár évi legénység után kiváltja az iparigazolványt és kezd a saját kezére dolgozni.

Pénze rendszeren kevés van, mert legény korában keresményét félre nem tette, így kénytelen kölcsönhöz fordulni.

Az ilyen fiatal kezdőknek nagy része voltaképen dolgozni sem tud alaposan.

Ily körülmények között belekerül azon emberadatba, a melyben mindenki a mindennapi kenyér megszerzéseért küzköedik.

A szabad versenyben aztán azzal az eszközzel igyekszik magát fentartani, a mi épen rendelkezésére áll.

Jó és kiváló munkával nem versenyez, mert h. sz. annak előállítására képtelen. Segít tehát magán azzal, hogy selejtes munkáját lehető olcsón adja.

De ily körülmények között sem tarthatja soká magat, mert előbb-utóbb a tönk szélére jut.

Ezek nem ritka de ugyszólva naponkint előforduló szokott dolgok. Ezek a szomorú

esetek igazolják, hogy az ipartörvény revízió jára haladék nélkül szükség van, de egyszermind arra is, hogy az iparosok maguk is igyekezzenek a bajt maguktól tőlük lehetőleg elhárítani.

Fiatalabb iparosaink ne törekedjenek mindjárt az önállóságra, hanem iparkodjanak magukat mesterségüben alaposan kiképezni, a mulatozás és a megrontó, hasztalan tanok mélétyeinek élvezete helyett inkább keressék fel vasárnaponként az Isten házáat, olvassék üres óráikban az ingyen nagykönyvtárak hasznos könyveit és rakják keresményüket takarékegyletbe, akkor a bajon már is segítve lesz, mert égyrészt megcsappan a szabadvesenyzők száma, másrészt, hogy ha az illetők csak akkor kezdik meg önállóan iparukat, mikor már mesterségüket alaposan értik és némi törekvéssel rendelkeznek, akkor nem kell saját munkájuk árát a minimumra leszorítani, mert nem selejtes dolgokkal állanak be a versenyzők sorába.

Ily körülmények között azután lehetséges lesz majd beszélni nemcsak a helybeli, hanem az összes hazai iparosostály jólétéről és boldogulásáról, de előbb nem.

Az erőszak diadalutja.

R o b e r t s lord, úgy lát-zik, betártja azt az ígérését is, hogy a pünkösdi ünnepeket Pretóriában tölti, még pedig K r ü g e r elnök házában. Ma bevonul Johannisburgba, a melyet a burok nem védelmeznek meg, elveszi a város kulcsait elfoglalja a nagy aranybányákat, a melyeket a burok sértetlenül hagytak. London tehát nyugodt lehet. Roberts elég jókor érkezett, hogy a bányákat megmentse; lesz a any bőven s a báboru költségei bőségesen meg fognak térülni.

A johannisburgi bányatelep sorsa iránt hetek óta jobban érdeklődött az angol közvélemény, mint annak idején Ladysmith iránt s most, hogy Roberts tegnap azt jelentette, hogy aranybányák sértetlenek, a börzén, a sejtóban és a közönségben nagy lett az öröm. Johannisburg után jött most Pretória s ha a burok Johannisburgot föladvák, keves reményük van arra, hogy Pretóriát megvédelmezzék. Egy pretóriai jelentésből, a mely arról a tegnapi harczról ad hírt, a mely teg-

napelőtt volt French es Hamilton csapatai és a burok közt, kitűnik, hogy a Roberts ellen működő burok száma egészben véve alig néhány ezer. Azt mondja ez a jelentés, hogy az angol csapatok száma ötezer ember volt, a buroké pedig sokkal kisebb, tehát nem mérkőzhetek össze a siker reményében. Ezen a vidéken pedig más bur sereg nincs; a többi bur csapat szét van szórva mindenfelé. Több kommandó leszorut deire Oranzsban, több ezer ember Natalban van Laingsneck mellett és a határszorosokban; most ezek sem mehetnek Pretória védelmére, mert Roberts elfoglalta Johannisburg alatt a natáli vasut csatlakozó állomását, French pedig lejjebb a heidelbergi hegyeket s ezzel elvágták az északon levő burokat Nataltól is, Oranzstól is. Az a néhány ezer ember aki Botha seregében megmaradt, s végig küzdötte a nagy utat Bloemfontól Johannisburgig, elenyészően keves számu a nagy angol sereggel szemben. Roberts nagyobb n-héz ég nélkül leverheti. Londonban biztosra veszik, hogy egy par nap alatt Pretória is elesik s akkor Roberts proklamálni fogja Transzvál annektálását, a nagy brit birodalomhoz. Ellenállanak-e azután is a burok, avagy meghódolnak. Robertsnek mindegy; ha nem hódolnak meg, Roberts addig folytatja a harczot, míg az egész Transzvál elfoglalja. Ezt adta neki utasításul az angol kormány, a mely ugy akarja megszerezni a bur köztársaságokat, hogy békekötésre egyáltalában ne kerüljön a dolog. Az angol sereg addig marad Transzválban, a mig le nem feyverzi az összes burokat, Legközelebb még tizenegyezer embert küld az angol kormány Dél-Afrikába, hogy a nagy foglalást annál jobban biztosíthassa. Szomorú sors vár a burokra.

A legújabb táviratok a következők.

London május 30

A reggeli lapok egy pretóriai táviratot közölnek, a mely szerint a burok csakugyan felhagytak az ellenállással az angol csapatok előnyomulásával szemben. Nagyon alapos az a remény, hogy a transzvali kormány azonnal megkezei a békealkudozásokat, vagy talán már meg is tette az irányban az első lépéseket. Tegnap még kísérletet tettek különféle helyeken való kérdezősködéssel, hogy van-e valamilyen remény külföldi segítségére.

a kis barna nőcske is hajtsa fel a kelyhét! Éjfél már elmúlt és lenn a kakas kukorékol a zord idegen, aki a hősesben fagyoskodva ütögeti egymáshoz csontlábszárait, megkocogtatja a bezárt kaput. Urak, hölgyek, gonddal zárjátok el a gázt, a mulatságnak vége, 12 órára ismét meghalunk! A hold immár aludni tért a hegyek mögé, kövessétek a pátrónus példáját. — Csak párosan szabad távozni.

Diogenes befejezte elmefuttatását a szabad szerelemről, a kelyhek kiürültek, a barna kis nőt káromra véve, elindultunk a hősesben.

Felöltözve aludtam a diványon. Azt hiszem, mamoros voltam, mikor lefeküdtem, körülnéztem; ezt a szobát ismerem; mióta lump vagyok, mindig itt alszom. Hanem Emma nem volt itt; az agy üres, a madárka elrepült. Tán dél volt, tán délután volt. A szomszéd szobából valami nész hallatszott. Felültem:

— Ernő, gyere be!

Egy kis szőke fucska jött be, 10 éves lehet, Emmának a kisebbik öccse. — Már hazajött az iskolából, hanem a téli kabátja sapkaja rajta volt; hideg volt a lakásban, az én lázas testem nem érezte.

— Jó napot! — mondta a kis fiú és fucsan mosolygott. Megint itt tetszett aludni, tette hozzá álmélkodva. Igazán, nem tudtam.

— Hol van Emma?

— Felöltöztött és elment.

— Hová?

A kis fiú válat vont:

— Nem tudom. Majd hazajön.

Oly naivul, egyszerűen beszélt ez a gyerek, hogy dühbe jöttem. Én 10 esztendőskoromban sokkal okosabb voltam, bizonyára nem barátkoztam volna a nemem udvarlóival, ha a diványon felébrednek. Pokoli gondolatom támadt, e rontom ezt a gyereket; hadd lásson tisztán, hadd tudjon meg mindent. Leültettem. A meghasadt monokli volt a kezében, a mit tegnap itt hagytam, azzal játszott; próbálgatta, illesztgette, sehogy sem tudta feltenni, persze.

— Sokan járnak ide mások is? — kérdeztem.

— Legalább ezelőtt még én jártam; mások jöttek?

A gyerek különösen mosolygott:

— Dehogy. Soha senki.

(Tudtam, hogy most hazudik.)

— Hát azt tudod-e Ernő, hogy este hová jár Emma?

— Tudom. A bába, ami minden éjjel van a mulatóban, felelt a gyerek.

— Szeretnél eljönni te is egyszer?

A gyerek nevetett.

— Hiszen már voltam s kszor. Este, mikor Emmát olykor elkísérem és a ruhás-kosarat cipelem.

— Hát aztán mit láttál ott?

A gyerek hidegszürke szemével bizonyos lenézéssel mért végig:

— Ugy beszél, mintha még sohasem lett volna ott. Táncolnak a lányok az urakkal, isznak, muzsikálnak. Elég unalmas lehet, gondolom, szegény Emmának minden éjjel annyit táncolni.

— Hát örülnél neki, ha Emma nem menne el föbbe a mulatóba!

A gyerek megint olyan különösen mosolygott:

— Nem tudom, miből élénk akkor. A czipóm a nélkül is rongyos. Az olyan leány, mint Emma, sok pénzt csak az oly helyeken kereshet.

Hirtelen felemelkedtem és megfogtam a gyerek vállát, élesen a szemébe néztem.

— Aztán szereted Emmát?

A gyerek elvörösödött, fintorgatta az arcát és a szeme csillogott.

Utálom — mondta és a földre köpött.

Elküldtem a fiut, visszafeküdtem a pámlagra és kábultan, kimerülten hevertem. Néha valami éktelen düh szorongatta a torkom, hogy az a kölyök az én szeretőmre azt merete mondani, hogy utálja; felugrani szerettem volna és jól megverni.

Másrészt dühös voltam azért is, hogy az a leány elment hazulról a nélkül, hogy nekem szólt volna. Hová mehetett? Nem érdemli meg, hogy epezzem magam matta. A gyerek azután se fogja kevésbé utálni, ha megverem. Bizonyára okot adott rá, hogy megvesse őt, sok férfikat fogadott a lakásban és szemérmetlenül viselkedett. Igen, biztosan azért, hogy férfiak aludtak itt nála.

A gyerek a szomszéd szobában hegyesen füttyölt valami új kuplét, ami még csak néhány napja volt forgalomban. Biztosan a nényétől tanulta, vagy annak udvarlótól.

És az a leány még mindig nem jó!

Behívtam Ernőt. Egy ezüstforintot tartottam elébe a tenyeremen.

London máj. 30.

A Times-nak jelentik Klipriverből 28-iki kelettel, hogy az angolok előnyomulásukban nem találtak ellentállást. A vasuti vonal nincs megrongálva. Ha az ellenség fönn akarja tartani Naashtal való összeköttetését, hónap (29-én) harcra kell bocsátkoznia.

London máj. 30.

A Reuter-ügynökség jelenti New-Castle-ből tegnapi kelettel:

Mount-Prospectben a hajóágyuk ma reggel erősen kezdtek bombázni a buroknak Pogvani és Laingsneck között lévő hadállásait. Az ellenség is agyuzott, de siker nélkül.

London máj. 30.

Salisbury lord tegnap este a City konzervatív klubjában beszédet mondott, a melyben a városi és bepolitikai kérdéseken kívül a transzváli kérdéssel foglalkozott. Azt mondta egyebek között, hogy a Guildhallban november 9-én tartott banketten mondott szavait a kormány szándékaira vonatkozólag félremagyarázták. Ő nem vállalt kötelezettséget arra hogy Angliát nem fog területet annektálni. Ilyen kijelentést nem tett és nem élt olyan szavakkal a melyekből ilyen kötelezettséget ki lehetett volna olvasni.

Anglia nem azért ment bele ebbe a háborúba, hogy területet foglaljon el, hanem azért, hogy véget vessen az angol alattvalók elnyomásának. Minthogy azonban Angliát az ellenség kényszerítette háborúra, nevetséges volna azt mondani, hogy Angliát kötelezte magát, hogy nem fog területet annektálni. Ez a körülmény nagyon fontos a kérdés rendezése szempontjából. Anglia óriási áldozatokat hozott abban az erős meggyőződésben, hogy ezeket az áldozatokat nem kell meg egyszer meghoznia. Az ezennél követendő politikáról nem nyilatkozhatik közelebbről. — Anynyt azonban mondhat, hogy ez a politika teljesen meg fog egyezni azzal a politikával, a melyet Anglia mindig követett. A kormánynak eltökélt szándéka a háború ismétlődését megakadályozni, a bennszülötteket megvédeni és mihelyt csak lehetséges lesz, kibeküést létrehozni, hogy valamennyi délafrikai állam boldog tagja legyen a brit birodalomnak.

London, máj. 40.

Roberts jóslata, hogy ma délben Johannesburgba bávonul, határozottan beteljesül. Krause, Johannesburg város kapitánya rendeletet adott ki, hogy a bányákat ne rongálják és ne ereszakoskodjanak.

— Ha megmondod, hová ment — Emma neked adom.

A gyerek habozva nézett rám.

— Nem mondom meg Emmának. Fel-lelj!

A gyerek még mindig habozott és a monoklira meresztette a szemét.

— Hatha tudni akarja, akkor: azt mondta, beszélt a gyerek és az ökleivel a tenyerét ütögetve, minden szónál meghajolt; hogy még ez az ur itt részegen alszik, elmegy a bárójával sétálgatni.

Odaadtam a gyereknek a pénzt. Felkapta és a zsebébe csuszította és mikor látta az én lázas készülődésemet, vigyorogva megszólalt:

— Ugy-e, most már nem jön ide többet airdni?

En már csak olyan szegény fiú vagyok. Hát megharagudtam: jó. Aztán jött az est és oly egyedül éreztem magam. Hideg szél süvöltött az utcákon és magános szobamban kiserde-járás volt. A felöltőmön még érzik valami illat, onnan, abból a női lakasból. Felkötöm a fehér nyakkendőmet és kisimítom a hajam; mikor a tükörbe nézek, azt mondom:

Legalább a temetés legyen szép és vidám.

Elmegyek, megkeresem a kis barna lányt. Diogenesz ma éjjel folytatja előadásait; a kelyhek megöltik és áll a bál.

Legalább a temetés legyen szép.

London, máj. 30.

Krüger is lemondott már az ellenállásról. Hajlandó magát megadni, ha az országban maradhat.

London, máj. 30.

Roberts lord vasárnap a templomi menetet után formálisan elfoglalta Oranje szabad államot, mint angol tartományt e czímen: Oranje—Riwer—Territory.

HOLLÁN ERNŐ.

1824—1900.

Budapest, máj. 31.

Hollán Ernő altábornagy, a szabadságharc vitéz katonája az éjszaka meghalt a fővárosban. Halála nagy, érzékeny vesztesége közéletünknek. Egyike volt azoknak, akik az új Magyarország kiépítésében tevékeny résztvettek. Hosszu, másfél éves gyötrelmes szenvedésekkel váltotta meg őt az éjszaka a halál. Másfél éve betegeskedett s azóta nem vett részt a közéletben. A szívelmeszesedés tünetei jelentkeztek s néha heteken keresztül feküdt. Most két hete járt fenn utójára, mikor a Vambáz-köruti 8. szám alatt lévő lakásukról áthurcolkodott a Sándor utca 6. számú házába. Ekkor hirtelen rosszabbra fordult egészségi állapota s ágyba kellett feküdnie. Háziorvosa naponta többször meglátogatta, de a bajon nem igen segíthetett. A beteg napról-napra gyöngébb lett. — Vasárnap délelőtt aggasztó fordulatot vett a betegség s már-már veszedelemtől kellett tartani. De ismét javulás állott be, ámbar szemmel látható volt, hogy csak rövid időre. Az éjjel hirtelen rosszul lett s mire orvos jött, már felesége karjai között kiszendvedt. Szívszélhűdés érte és éjfelkor kilehelte lelkét a hetvenhét éves öreg ember.

Az elhunytak a közpályán folytatott e edmenyes gazdag munkásságáról életrajza ad szót.

Hollán Ernő 1824. január 13-án született Szombathelyen. A katonaskodásban érzett kedvet (s 1839-ben a bécsi hadimérnöki akadémiába lépett, a melynek legjobb növendékei közé tartozott. Ezt fényesen bebizonyította a magyar szabadságharcban. Lembergben volt főhadnagy a hadmérnöki karnál, a mikor századosnak nevezték ki a kilenczedik honvédszászlóaljhoz és vörös sipkáival csakhamar a szerb harcmezőre küldték. Fehértemplomnál visszaverte a szerbeket és Szent-Tamás ostrománál annyira kitüntette magát, hogy Kossuth őrnaggyá és Petervárad várába hadmérnöki főnökké nevezte ki, egy szerszmond főhatalmazta, hogy szükség esetén mint várparancsnok lép h e s s e n föl.

Hollán a várat megerősítette, a Duna hidját egy a folyón átfeszített lánccsal az eleme küldött gyújtó hajóktól megvédte, a záró seregek műveit a gránátoknak meglepő távolba vetésével szétrombolta és az egyre megújuló kísérleteket meghiúsította. A világosi katasztrófa után Hollán visszatért szülővárosába, ahol szigorú felügyelet alatt volt.

Ebben az időben írta Taglalati mertan című munkáját, a melynek alapján az akadémia tagjává választotta. Híre ekkor mint kiváló mérnök és katonái járta be a külföldet is, amit legjobban bizonyít az is, hogy lord Derby fia, S t a n l e y a későbbi angol hadügyminiszter, egy más angol főúr fiával együtt 1850-ben Szombathelyen idő-

zött, hogy Hollán Ernő hadtudományi oktatásban részesülhessen. — Nemsokára politikai kérdésekkel is foglalkozni kezdett és mint politikus, bizalmas embere volt Széchenynek és Deáknak. Az országgyűlésnek 1865 óta volt tagja, mint a felsőöri kerület képviselője és a Deák-párthoz tartozott.

Az alkotmányos kormány kinevezésekor 1867. februárban mint államtitkár Mikó gróf mellé a közlekedési minisztériumba lépett. Mint államtitkár, közlekedési hálózatainknak helyes alapon való kifejlesztése körül nagy érdemeket szerzett.

1870-ben, Mikó visszalépésekor lemondott állásáról. — A honvédség fölléltásakor mint szabadságot a lományu ezredes szolgált és ez év őszén honv. államtitkár lett Andrássy alatt, mely állásában két évig maradt. — 1872-ben visszalépett, de megmaradt képviselőnek. 1875-ben soron kívül tábornok lett, 1876 elején pedig, mint a székesfehérvári honvédkerület parancsnoka ismét a tényleges állományba lépett, 1881-ben altábornagy lett, 1886-ban nyugalmába vonult és tagja lett a főreneiháznak.

Halála híre ma reggel gyorsan elterjedt a főváros előkelő köreiből s a délelőtti folyamán az elhunyt özvegyénél részvétüket fejezték ki: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérvary Géza honvédelmi miniszter, Gromon Dezső államtitkár, Lobkovitz herceg hadtestparancsnok, Hollán adlátus, Rohoczky altábornagy és még számosan közéletünk jelesei közül.

Az egyetemi keresztek.

(Visontai Soma elbeszélése.)

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, máj. 31.

A tudomány egyetem új épületében elkövetett merénylet híre éppoly gyorsan terjedt el a fővárosban, mint a mily izgatottságot keltett nemcsak politikai, hanem társadalmi körökben is.

Az igazság érdekében felemlítjük, hogy valláskülönbőség, de nem politikai pártkülönbőség nélkül mindenki meg van győződve arról, hogy ez a zsidók ellen ügyesen és ravaszzal kieszelt manőver volt, mert az kétségtelenül bizonyos, hogy a merényletet zsidó nem követte el.

Annak a kutforrása olyan zavaros antisemita klerikális medorból eredt, ahonnan jónak vélték éppen a király egyetemi látogatása előtt egy kis antiszemita zajt csapni. Némelyek egyenesen Luegeréktől származtják a botrányos dolgot, mi azonban azt hisszük, hogy sokkal közelebb van a szülőanyja a merényletnek.

A keresztekét még tegnap kijavították, illetve feltették és még késő éjjel is dolgoztak a szobrászok a lépcsőcsarnokban, hanem az természetesen nem csilapithatta le a felháborodást. A tetteseket nyomozzák és ha netán sikerülne kideríteni őket, úgy a legnagyobb szigorral fognak eljárni ellene, vagy ellenök.

Ami már most is bizonyos, hogy a merénylők czélt nem érnek, mert a kilőtt golyó ezuttal visszapattant.

Visontai Soma képviselő, a kire előszeregettel fogják rá, hogy klerikális és rekciónárius, sőt ha lehetne, még antiszemita is megtennék, nagy esetekben soha sem tagadja meg

magát. Ezu tal sem, mert hiszen ugy tünik fel, mintha az a kis história egyenesen a zsidók bőrére menne.

— No hát — szólott Gyöngyös képviselője, — ebből még sem lesz antiszémita harc, se Tisza-Eszlár. Mert ezt a fogást már ismerjük. Ilyennel régen még lehetett zsidóüldözést csinálni, ma már hál' Istennek erről szó sem lehet. Mert egész nagy butaság. Az apám nagy talmudista volt. Ő beszélte, hogy 15—16-ik században a zsidó husvéti ünnepeken zsidó ruhába öltözködött papok (akkor a zsidóknak külön ruhájuk volt) mentek el a zsidókhoz, hogy a husvéti szertartásokon részt vegyenek. Ilyenkor egy gyermekholttestet rejtettek el a zsidóknál s aztán hirtelen eltűntek. Természetesen egy óra mulva a fellazított nép lemeszárította a zsidókat.

No hát ezt ma már nem lehet megismételni. Azért ne is féljete barátaim, — fordult Visonai Mezei Mórhoz, — szeretett barátjához — semmi bajotok sem lesz.

— Nekünk nem is Samu — vágott vissza hirtelen Mezei, — hanem neked igen, mert hiába beszélsz, én azt hiszem, hogy a te izgatásodnak az eredménye egész merénylő. De majd lerántjuk a leplet rólad.

A nevetők ezuttal a Mezei pártján voltak.

Styx

H I R E K.

* **A tanári körből.** A debreczeni tanári kör június 1-én, délután 5 órakor tartja gyűlését a kollégium kis tanácsstermben. A kör tagjait ez uton is meghívja — az elnökség.

* **Városok kongresszusa Nagyváradon.** A Győrött most folyó városok kongresszusán azt az igen fontos és megszokható indítványt fogják tenni, hogy a városi kongresszust állandó-ítják, illetve azt minden évben más-más helyen tartassák meg. Mint értesülünk, Bulyovszky József dr. polgármester a jövő évre Nagyváradra hívja meg a kongresszust.

* **Az egyetemi címer merényletek.** Mint tudóstónk távirja: az egyetemi címerek ellen ma két újabb merényletet követtek el. A Magyar Szó azt hiszi, hogy a merényletet a néppárt iscenizirta.

* **A braganzai herceg szabadsága** A braganzai herceg szabadság ideje is eltelt, majd jövő hónap elején. Jelenleg Bronbachban Bajorországban helyen üdül s onnan megy ma Bécsbe, hogy a vasárnapi Derbyt megnevezhesse. Városunkból — mint értesülünk — ez alkalommal meg Gróf H a r d e g g és neje s elutaznak Bécsbe.

* **Kettő vágta a lábát.** Nagy Lajos csizmadiamester tegnap örökké nyomorékká tette magát. Fát vágott s egyszer, amint teljes erejéből sújtott egy ilyen tuskóra, a fejsze lepattant s a tuskó helyett a ballábába vágódott. Még pedig oly erővel, hogy ezzel az egy ütéssel teljesen kettő vágta a lábafejét. A szerencsétlen ember ajultan rogyott össze, a vér pedig iszonyu erővel ömlött a lábából. Nagy Lajos beszállították a kórházba, ahol ápolás alá vették. Lábcsonkját a balta vágás úgy összeroncsoolta, hogy valószínűleg nagyobb darabot amputálnak a lábából.

* **A direktor kacsája.** Nyircgyházáról írják: Nem lamolyan hírlapi kacsá, hanem egy valóságos szép fiatal kacsá jéz, amelyet a direktor ur szakácsnője piros ropogásra süttött ki, úgy a mint a direktor gusztusa diktálta.

A direktor ur francziásan ebédel, — vagyis abban az időben, mikor más ember fia m r ozsonnára éhezik. Következéleg tegnap délután 5 és 6 óra között keszen volt a piros ropogásra süttött kacsá, és kívánatosan hőmpölygött saját zsirjában, de a direktor ugyanekkor nem jelent meg a lakásán szokott pontosságával, a mi a szerencsétlen szakácsnőt szerfelett izgatta.

Egy pillanat alatt minden elképzelhető szerencsétlenségre gondolt és gondolatait közölte a szomszéd bormérésben is, ahol három vig színész éppen az ozsonázás problémáján törte szomorú fejét.

— Vajon hol lehet a direktor? — sópáncodott a szakácsné. Baja esett biztosan valami rem drámában meggyilkolták!

— Lehet, lehet, bolintotta egyértelműleg a három színész.

A szakácsné ezzel visszabont a sült kacsához, mely egyre kívánatosabban pirosult a tepsiben.

A három színész pedig egyet gondolt. A gondolatot pedig tett követte.

Egyikük elrohant a szakácsnéhoz és örömmel újságolta, hogy a direktor megkerült. Nem jő haza, mert tekintettel a májusi balzsamos levegőre, a szabadban ohajtja elfogyasztani a kacsát, amit azonnal adjon át neki önnagysága, a direktor konyhájának királynéja.

A következő percben aztán egy társaságban volt a kacsá a három színésszel. Lehet gondolni, hogy nem a derek rucza falta fel a szénészeket.

A direktor e jelenet után csakugyan hazaérkezett és midőn meghallotta a történeteket, bámulataban eltátoatta a száját.

De hiába tatotta, mert biz abba nem repült sült — kacsá.

* **Bitorolt magyar czimer.** A belügyminiszter egy ma érkezett leiratában azon visszaételek egyikéről intézkedik, melyek a magyar czimer használata körül nap nap után történik. Egyes czírek a nekik adott czimerhasználati engedéllyel igen gyakran visszaételek s a czimerrel peccségeiken is használják. A miniszter felhívja a visszaételekre a figyelmet s hangsúlyozza, hogy a czimert csak az engedélyben megjelölt korlátok közt szabad használni.

* **A péklegény rabló lesz.** Cséplő Józsefné naponként szokta kivinni a déli ebédel urának a gyárba, rézgőnta teszi meg azt az utat, de a mai nap lett a legnevezetesebb rabló. Amint a temetőben ment végig, Horváth Jenő péksgéd hirtelen megtámadja és fojogtatni kezdi. Az asszony segítségért kiált s az erős ember keze között már kékkült zöldült, mikor meglátta őket Balogh József olajütői lakos mindent edobva a mi nála volt, odarohant. A péklegény mire észretért, már meg is kötözte őt, Balogh. Az asszony így megszabadult de az étel kiömlött. Horváthot átadta Bocskai téren álló rendőrnök, s az bekísérte a bűnügyi osztályhoz.

* **Bablótámadás.** Tegnap délben a Kossuth-utcai temetőnél rablótámadás történt. Egy gépgyári munkás feleséget kessal támad meg egy csavargó és pénzt követelt tőle. Az asszony segélykiáltására előfuto emberek ártalmatlanná tették s a rendőrséghez kiértették a csavareót.

* **Kiesett az ablakon.** Kossuth utcán a Knebell féle fényképész ablakából bámult ki tegnapelőtt délután Nagy

Mária mosónő kisgyermeké. Anyja az ablaktisztítással volt elfoglalva, így nem vigyázott gyermekére. Egyszerre a kis gyermek irtózatossikoltással kibukott az ablakon. Összezuza magát de szerencsére életben fog maradni, A kórházban ápolják.

* **Gyermek a vederben.** A szülési procedura egyik legérdekesebb esete történt Pesten Akaczfá-utca 45 sz. házában. Csacsinta Erzsike cseledeleány a második emeleten volt szolgálatban. A mosópinczében dolgozott majd egy vedret véve kezébe felment a lakásba. Alig erre el a konyha ajtaját a hol is a szülési fájdalomtól gyötörve az ajtó küszöbén egy fiú gyermeknek adott életet, s a vízzel telt vederbe tette. Keresésére indultak a leányok s a földokló gyermeket megmentették.

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok kik feledhetetlen kedves kalottunk nehai V e r e s s Károly magyar királyi pénzügyi számtisztvegtisztviselgetelen megjelenni sziveskedtek mindazok, kik gyászunkban osztoztak s a bánat terhét elviselni segítették, különösen pedig a debreczeni m. kir. pénzügyigazgatóság tagjai, kik testületileg jelentik meg a temetésen: fogadják e helyen is a gyászoló család halas köszönetét.

* **A polgári lövészársulat nagyerdei tekepályáján a püsködi ünnepeken versenytekezést rendeznek.** A verseny az ünnep mindkét napján folyik s délelőtti fel 11, délután 3 órakor veszi kezdetét. A zárlat ünnep második napján, este 9 órakor lesz, mely után az eredmény kihirdetik s a díjak kiosztatnak. Ugyancsak az ünnep mindkét napján a rendező lövészeti is megtartják. Ugy a versenyben, mint a lövészeti vendégek is részt vehetnek, a társulati szabály szerint, vendégek csak is társulati tagok bevezetése mellett jelenhetnek meg.

* **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értésítettnek a t. tagok, hogy a folyó évi június hó 2-án szombaton, valamint 3-ik és 4-ére — 6. Püsködi ünnepnapokon a Deak Ferenc utcai izr. templomban az istentisztelet a következő időben fog tartani: Péntek este 8 órakor, Szombat, vasárnap es hetfőn d. e. 9 órakor, szombat d. u. 5 órakor és este 8 órakor, vasárnap este 1/28 órakor, hétfőn reggel «Mazkir» raj egybekötött «Haskomeh» 1/27 órakor, a 6-ös istentiszteleten a «Mazkir» d. e. 10 órakor és a delutáni istentisztelet pedig 5 órakor.

Csalás a messze távolból.

— Balesfogás apró hirdetés-el. —

Érdekes családi módról tartja le a leplet a M. E. L. tegnap száma, a ki az apró hirdetések utján csip meg sok-sok férfi és éany balesnek és mindnegyonyit 10—10 forint erjég megpompója és arra tekintettel, hogy mily sok az állás után sóvárgó férfi éleány fővárosban meg a vidéken, meg hogy mily bizkeskegyes é optimisták ép az alá-nelkülök, az illető csaló egy tekintélyes összelet harac-olba ott mar ilyenkepen össze. A család a következő:

Több budapesti lap apróhirdetéseit közt megjelent egy közlemény, mely szerint ötven férfi é öven höly azonna felvé tix egy angol társulat részere, mely Párisban fog működni. Ajánlatok fényeppele együtt Londonba küldendő az apróhirdetésben megjelölt jelt e alatt.

Amilyen sok az állás nélkül levő ember, perze a kecsgeleő hirdetés-re özönével megintek mind-nfő az ajánkozások Londonba.

Az angol társulat helyesebben Reener-Guszáv pedig a következő módon jár el ekkor:

Az ajánkozó, még az is, a ki fényképet nem mellelt — rögtön megkapja az értelet, hogy ajánlatot elfogadnak és szerződettek. Eb ez az értelet levéhez mindjárt mellékelve van egy kéz, aláirt szerződés, mely a «The Great Attractions Company

Limited Londonban állított ki (nyilvánvaló, hogy ilyen társulat nem is létezik) és a mely szerint a The Great Attractions Company Limited az illető ajánlközöt szerződési a társulathoz, még pedig havi 415 frank, vagyis 200 forint havi fizetéssel, a mely havonként két részletben, 1-én és 15-én, száz-száz forintjával fizetendő Párisban. Az utazási költséget a társulat viseli oda is, vissza is. »A szükséges értesítés és költség kellő időre megküldték.

Egy pontja a szerződésnek különös figyelemre méltó. E szerint 200 forint fizetéssel szerződött tag kötelezi magát, hogy biztosítékul a szerződéshez mellékelt borítékban két nap alatt beküld Londonba tíz forintot. Persz, azért két nap alatt, hogy az illetőnek ne legyen ideje és alkalmja gondolkodni, vagy kérdezősködni.

E szerződésen kívül kap az ajánlköz egy már teljesen kitöltött másik szerződési példányt is, melyet neki kell aláírnia és elküldeni Londonba, természetesen a 10 forintnyi biztosítékkal együtt.

Egy vörös czédulán, mely az értesítéshez van mellékelve, a következő figyelmeztetés áll:

»Mint hogy Angliában az ajánlott levelek épp úgy kezeltek, mint a penzes levél, az ajánlott szerződés és a biztosíték csakis mint ajánlott levél küldendő el Londonba, a mellékelt boríték felhasználásával.«

No persze. Mert a penzes levélről feladó vevenyt is kap és azzal bebizonyíthatná, hogy csakugyan feladta a tíz forintot, holott az ajánlott levél feladásáról szó a veveny egyáltalában nem szól pénzről.

A borítékban nem a »The Great Attractions Company Limited«, hanem Mr. Gustave Reeners címe van. A mi megint a mellett bizonyít, hogy olyan című társulat nem létezik és Reeners ur a szerződéseken csak azért használja a nagybangzásu címet, hogy annál inkább betudja fenni a hiszékeny lelkű embereket.

Érdekes a dologban az, hogy az értesítőlevél, nemkülönben a nyomtatott szerződések is, a legkorekább magyarsággal vannak megfogalmazva, a mi arra vall, hogy Reeners Gusztav alaposan berendezte balekfogó vállalatát és külön blankettákat készített minden nemzet számára, melynek fiait és leányait tíz forint erejéig be akarja csapni.

Hogy hányan mentek már lépre — ki tudhatna?

De az valószínű, hogy óriási számmal vannak az áldozatok, a kik elküldötték a tíz forintot és csak maholnap fognak annak tudatára ébredni, hogy bevannak csapva.

A hivatlan vendég.

Mottó: Harangoznak délre,
Udvari ebédre,
Akkor mege Tisza Pista
A király elébe.

Tisza Pistának rendkívül sok dolga volt tegnap. Itt is, ott is akadt valami fontos államügye, az agya forgott s az izzadságot csak úgy törülte a homlokáról. Kutya meleg napja volt.

Előre örvendett a kalkulánsnak, melyet a kegyelmes papától fog kapni, amikor majd este a partklubban elmondja az elvégzett lezárkét. Eppen ezen elmélkedett a szamozott egylovás kocsián, amikor hirtelen dermesztő gondolat szállotta meg. Eszébe jutott a delegacionális udvari ebéd, amelyre hivatalos. Hopp: ezt szinte elfeledte. Lélesszakadva hajtattott haza.

— Mentét, nadrágot! kiáltotta már a lépcsőkön.

A méltóságos Pista ur inasa rémülten kapkodott a fejéhez és a garde de robe-hoz. A méltóságos ur haragos szavakat mondott s mikor rövid negyedóra múlva a kucsmát a fejére csapta, az izzadságtól csuron vizesen rohant le a lépcsőkön.

A budai várban már együtt voltak a magyar és osztrák urak, amikor Tisza Pista

betoppant. A kitünő ebéd hangulata már ott terjengett a levegőben és Tisza Pista arcza felderült. Csakhogy már itt van!

K-reste a helyét, de egyetlen egy szék sem volt üres. Az udvarbeli urak idegenül néztek a méltóságos Pista fiura.

— Mit keres itt? Mit akar itt? kérdezték a csodálkozó tekintetek.

Tisza Pista meghökölt. Mi ez? Szűknek érezte az atilláját s forogni kezdett vele a világ. Hat helye nincs itt? Pedig hivatalos erre az ebédre. Othon van a meghívója az asztalgán. Mit jelent ez?

Valami kétségbejő világosság kezdett gyülni az agyában. Könyörtelen ég! Kegyevesztett lett! Szinte összeroskadott a gondolat súlya a átt. Vég az udvari szolgák székét kerítették. Valahogy helyet s szorították neki az asztalnál de Tisza Pista jól látta, hogy mindenki a szemébe mosolyog.

Hát az egészvilág tudja már, hogy kegyevesztett lett? Borzasztó: Ugy érezte, hogy vasmarkok szorítják össze a torkát, alig nyelte az ételt. Minden falatnál ez a szó zngott a fülébe:

— Kegyevesztett! Kegyevesztett!

Körülötte élénken társalogtak az urak. Megkoczkázott egy két szót, felelték is rá, de amellet folyton az arczába mosolyogtak. Hat világos. Érte a bukott államférfiak nevezése, még mielőtt államférfiúvá nőhetett volna. Mosolyognak rajta.

Alig várta, hogy szabaduljon innen. — Mikor kocsija kirobogott a budai váról, szinte fellelegzett.

— A klubba! — kiáltott a kocsiának.

— Na, ma ugyan alapos szekundát kapok a papától, — gyötrődött magában, míg kocsija vegigdőzött a lanchidon. Istenem, istenem, mit tehettem. Vegem van!

Biztosan a klub is tudja már a dolgot. Talán jó volna be se menni.

De meggondolta és bement. A pártklubban az első, akivel összetalalkozott, báró Banffy Dezső volt.

— Na hiszen, szép főudvarmester vagy! — rohant neki. — Pompásan intézed a dolgokat, mondhatom. Te halatlan, te... te... Ezért támogatlak...

Banffy hüledzett.

— De Pista...

Ekkor jött oda a kegyelmes papa.

— Na, mi bajotok? — kérdezte zordonan.

A Pista gyerek siró szájjal fordult az apjához.

— Képzeld, képzeld... és zokogásbafult a hangja kegyevesztett lettem.

Az öreg Tisza halálhálvány lett Gyorsan karon fogta a fiát és lerohant vele a partkörből.

— Menjünk a lakásodba! — mondta Ott majd beszélünk róla.

Mikor belétek a Szentkirályi-utcai lakásába, Pista egy bukott államférfihez méltó dühvel vágta forgós knesmáját az íróasztalához.

— Nesze neked viág! Meghalok!

Az íróasztalról egy fehér lap repült a földre. A kegyelmes papa, amint az egy gondos államférfihez illő, lehajolt a lap után és fölvidtte.

— Mi ez Pista.

Pista megnézte és keserűen sóhajtott fel.

— Hát a meghívó a mai udvari ebédhez?

Hogy monad? A mai ebédhez?

— Hát persze?

Oh, te boldogtalan! Hisz ez a holnapi dátum van. Te holnapra vagy hivatalos!

A Pista gyerek majd hogy a plafonig nem ugrott örömben.

Hát persze, persze... most már értem hogy miért nem volt ma helyem a királyi asztalnál. Oh, oh! Hát még most sem vagyok kegyevesztett!

S a kegyelmes papa és fia örömkönyek közt borultak egymás karjaiba. Az összezsugorodott államférfiúi romények újra virulni kezdtek...

Jusszaf.

3 követelmény.

Néhány év előtt egy hírneves orvos azt írta, hogy a száj és fogviz ideálja csak akkor találtatik meg, ha a három követelménynek megfelel. Ártalmatlan, jóízű és fertőtlenítőnek kell lennie. Ha a sok szer az első két feltételnek meg is felelnek, ezideig még nem sikerült, egy feltétlen ártalmatlansága mellett fertőtlenítő szájvizet előállítani. Ezen fontos kérdés csakis a »KOSMINT« feltalálásával nyert megoldást, a mely mind a három követelménynek megfelel és ezért a szájvizet ideáljaként tekinthető. A ki tehát egészséges és szép fogakra sulyt fektet, használja saját érdekében reggel és este a »Kosmint«. Üvegje, mely sokáig eltart 1 frt, kapható minden gyógyszerertarban, jobb gyógy- és illatszerekkereskedésben.

KÖZGAZDASÁG.

Kamarai közlemények.

Szabadalmi leírások. A kir. szabadalmi hivatal a következő szabadalmak leírását küldte be: Ujítások üvegolvasztó kemenczéken. — Legyező lorgnettel. — Ujítások járművekkel együttmozgó síneken. — Közfűtő nélküli csomagolási eljárás és hozzávaló csomagburkolat. — Vasúti kocsi-berendezés szőlő, gyümölcs és tojás szállítására. — (Rohonczy Gida.) Ellenőrző pénzszekrény. — Szivarlevágó automatikus reklamberepítéssel. — Iatókészítők szarvasmarhaszállító kocsihoz. — Zajtalan racsony bőrredőny. — Oszlopokon fekvő elektromos vasut. — Ujítások pentzárelle őrző készülékeken. — Mindennemű járműhöz alkalmazható automobil előfogat. — Regenerálható galvánelem. — Több üléss tricikl. — Ujítások harmonikakön. — Telautográf. — Az automatikus csavarvágógép forgó-hegyező és csavarvágó tengelyvel és zart metsző pófával. — Ujítások elektromos bajtásu földalatti levél és csomagszállító berendezéseken. — Gazámpa lefele lógó izzótesttel. — Ujítások időjelző és ellenőrző készülékeken. — Villamos fűtő készülék. — Eljeras és készülék karburált üveg előállítására. — Keptartók kinematográfok számára. — Tápszivattyú, Áramfejlesztő teleppel bíró elektromos mozdony. — Sajított ajtó- és ablakszárny. Mindazok a kik a találmányok iránt érdeklődnek, azok leírását és rajzait kamaránknál megtekinthetik.

A m.-szigeti kir. államépítészeti hivatal a kassa-jabloniczai alami közuton és a sziget-kirilibabai alami közuton, hidakat, vízi védfalakat utbiztonsági korlátokat kívánván építtetni, a vállalkozók felhivatnak, hogy ajánlataikat f. hó 7-ikéig terjesszék be.

A teljes árlejtesi hirdetmény kamaránknál megtekinthető.

A 6-ik hadtest intendánca Kassán közhírré teszi, miszerint 1500 m. mazsa kőszemet szándékozik vásárolni. A szállítási szándékozók ajánlataikat f. hó 7-ikéig beadhatják.

A Szatmármegyei m. kir. építészeti hivatal tudatja, miszerint Nagy-Károlyban 38 923 korona költséggel posta és távirda házat szándékozik építtetni, minek folytán a vállalkozók felhivatnak, hogy ajánlataikat f. hó 11-ikéig nyujsák be.

A kassai cs. es kir. 6-ik hadtest intendánca 4000 kubik meter kemény tűzlofát szándékozik vásárolni, a szállítók felhivatnak, hogy ajánlataikat f. hó 7-ikéig terjesszék be.

A kereskedelmi és iparkamara Miskolczon közhírré teszi, miszerint az idei miskolczi (VIII-ik) gyapju vásár f. évi június hó 13-ikan fog megtartani.

Debreczen, 1900 május 28.
Kereskedelmi es Iparkamara.

Kérem a cégre ügyelni!

Van szerencsém a t. közön-
séggel tudatni, hogy

férfi ruha

és
szabó üzletemet

a Dréher sörcsarnok mellett,
az „Angol divat” helyiségébe
helyeztem át és a ma kornak
megfelelően rendeztem be, úgy
hogy a legkényesebb ízlést is ki-
elégíthetem.

Kérem a t. közönség további
pártfogását,

Maradtam kiváló tisztelettel

KATZ HERMAN.

Kérem a cégre ügyelni!

Kérem a cégre ügyelni!

Kérem a cégre ügyelni!

CSANAK JÁNOS

nagyvadási homoki fajborai.

Ezerjó, Rizling, Kövi-dinka,
Kadarka, Erdélyi,

1899. évi termés.

Literes üvegekben, vagy hordó számra is, előnyös
árban kaphatók **kizárólag**

Csanak József

fűszerkereskedésében Debreczenben.

Tavaszi és nyári idény
1900.

Valódi brünni szövetek

Egy szelvény 3.10 mtr.	frt 2.75, 3.70, 4.80 jó	} valódi gyapjú szövetből.
hosszu, teljes uri öl-	" 6.- és 6.90 jobb	
tönyvt (kabát, nadrág,	" 7.75 finom	
mellény) ad, ára csak	" 8.65 finomabb	
	" 10.- legfinomabb	

Egy szelvény fekete szalon öltönyhöz 10 frt, valamint felöltő,
szöveteket, turista-lódeneket, legfinomabb kanzarnokat stb. stb.
külé gyári áron a valódiságáról és szolidaságáról jól ismert
postógyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. Minták szállításért jutállás.
A magánfelek előnyei tetemesek: szöveteket közvetlenül fenti
csegtől a gyárhelyiségből rendelni.

Üzleti könyvek,

csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutá-
nyosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában.

Lüszter köpeny
6 frt.

Ing blous
1 frt.

Őszi kabát, selyem
béléssel 5 frt.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és

diszített női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszített
női kalap 3 frt.

Búr kalap
2 frt.

Selyem ernyő
2 frt.

Debreczen, a főpostával szemben.